

Titulli i lëndës: Morfemat e Gjuhës Turke

Informatat themelore për lëndën	
Njësia akademike:	Departamenti i Gjuhës dhe Letërsisë Turke
Titulli i lëndës:	Morfemat e Gjuhës Turke
Niveli:	BA
Statusi i lëndës:	Obligative
Viti i studimeve:	Viti I Semestri II
Numri i orëve në javë:	2+2
Kreditë ECTS:	5 ECTS
Koha / Vendi:	Salla 25 - 26
Mësimdhënësi:	Prof.Dr.Ergin JABLE
Të dhënat kontaktuese:	e-mail: erginj@gmail.com
Përshkrimi i lëndës:	<p>Njësia bazës e fjales është morfëmi. Morphem i është bartës i njësisë më të vogël si prapashtesave të gjuhes. Turqishtja është me morfemat e gjuha ma e pasun. Çdo laksim është një morph në rënie. Është e mundur që të prodhohen mbi 1.500 morfema me vetëm mbishkrimet e zanoreve ne gjuhën Turke. Morfemat janë njësitë më të vogla gjuhësore që nuk kanë kuptim më vete, por që i shtojnë domethënies fjales. Kjo na lejon të hedhim njësi formale. Në atë kohë, suffixet e emrave, sufigjet e shumseve dhe suffixet e veprimeve janë format ne gjuhen Turke.</p>

Qëllimet e lëndës:

T'u ofrojë njohuri studentëve për sistemin morfologjik të gjuhës turke; të njihen me harmoninë e prapashtesave; të njihen me mënyrën e asimilimit të morfemeve; të mësojnë për rrokjen dhe theksin; të mësojnë për rasat dhe lakimin e emrave, përemrave etj. të mësojnë për mënyrën e fjalëformimit; të mësojnë për mënyrën e formimit të togfjalëve etj.

Rezultatet e pritshme të nxënies:

Pas përfundimit të këtij kursi (lënde) studenti do të jetë në gjendje:

- t'i kuptojë proceset themelore morfologjike

- t'i analizojë dhe krahasojë elementet themelore të morfemeve;

- të jetë në gjendje ta shfrytëzojë morfologjinë e teksteve në gjuhën moderne Turke

Ngarkesa e studentit (duhet të jetë në përputhje me rezultatet e nxënies së studentit)

Aktiviteti	Orë mësimore	Ditë/Javë	Gjithsej
Ligjëratat	2		15
Teori/Punë në laborator/Ushtime	2		15
Punë praktike			

Përgatitje për test intermediar	5	2
Konsultime me mësimdhënësin	15 min.	10
Puna në terren		
Testi, punimi i seminarit		
Detyrë shtëpie	1	5
Mësimi individual (në bibliotekë apo në shtëpi)	8	3
Përgatitja për provimin final	7	2
Koha e vlerësimit (testi, kuizi, provimi final)	2	2
Projektet, prezantimet, etj.		
Total		119,5:25=4,78 5 ECTS
Metodat e mësimdhënies:	Lënda realizohet përmes ligjëratave gjatë të cilave do të flitet për temat e ndryshme dhe do të bëhen ushtrime për përvetësimin e tyre.	
Metodat e vlerësimit:	Metodat e vlerësimit dhe kriteret e kalueshmërisë; Vijimi-5% Pjesmarja korrekte në diskutim-10% Prezentimi- 15 % Testi I parë-10 % Testi I dytë – 10% Provimi përfundimtarë – 50 %	
Literatura primare:	<ol style="list-style-type: none"> ADALI, Oya, “Türkiye Türkçesinde Biçimbirimler” İstanbul, 2007. BOZ,Erdoğan, “Türkiye Türkçesinde +A Durum Biçimbirimi” Gazi Yayın Kitabevi/Ankara 2007 GÜLSEVİN, Gürer, “Türkiye Türkçesinde Zaman ve Kiplerin Birleşik Çekimi” Türk Dil Kurumu Yayınları/Ankara 1979 KORKMAZ, Zeynep, “ Gramer Terimleri Sözlüğü” Türk Dil Kurumu Yayınları/Ankara 2003 KORKMAZ,Zeynep, “Türkiye Türkçesi Grameri” Türk Dil Kurumu Yayınları/Ankara 2009 AY, Özgür “ Türkiye Türkçesindeki Ağızlarda Fiil Çekimi” TDK / Ankara 2009 AKERSON, Fatma Erkman – OZİL, Şeyda “ Türkçede Niteleme Sifat İşlevli Yan Tümceler” TDK / Ankara 2015 	

	<ol style="list-style-type: none"> 8. ÖZKAN, Bülent “ Türkiye Türkçesinde Belirteçlerle Fiillerin Birlikte Kullanılması ve Eşdizimlilikleri” TDK / Ankara 2011 9. BACANLI, Eyüp, “ Altaycada Kılınış Belirleyicis Olarak Art Fiiller” TDK / Ankara 2014 10. ILGIN, Ali, “ Tarihi Karşılaştırmalı TOFA (Karagas) Türkçesi – Biçimbilgisi” TDK / Ankara 2015 11. GRÖNBECH, K, “ Türkçenin Yapısı” TDK / Ankara 2011 12. MEHMET, Gülsün, “ Salar Türkçesinin Çekim Morfolojisi” TDK / Ankara 2014 13. KORKMAZ, Zeynep, “ Türkçede Eklerin Kullanılış Şekilleri ve Ek Kalıplaşması Olayları” TDK / Ankara 2011 14. GÜNAY, Doğan, “Sözcük Bilime Giriş” Multilingua Yayınları/ İstanbul 2007 15. ERGİN, Muharrem, “ Üniversiteler İçin Türk Dilbilgisi” Akçağ Yayınları” Ankara 2001 16. YELTEN, Muhammed “ Türk Dili ve Anlatım Bilgileri” Doğu Kütüphanesi / İstanbul 2009 17. DEMİR, N – YILMAZ, E “ Türk Dili El Kitabı” Grafiker Yayınları / Ankara 2012 18. KORKMAZ, Zeynep “ Türk Dili Üzerine Araştırmalar” TDK / Ankara 2015 19. Şanlı Cevdet, Jable Ergin (2020). Türk Dil Bilgisi - Ses ve Şekil Bilgisi – Uygulamalı –Prizren: Pena Yayınları. 20. Demir Necati, (2020) Türkçe Dil Bilgisi, Ankara: Altınordu Yayınları. 21. Demir Necati, (2019) Türkçe Ses ve Biçim Bilgisi, Ankara: Altınordu Yayınları
Literatura shitesë:	<ol style="list-style-type: none"> 1. AĞÇA, Hüseyin “ Türk Dili” Gündüz Eğitim ve Yayıncılık / Ankara 2001 2. YILMAZ, Engin “ Türkiye Türkçesi Üzerine Araştırmalar” Pegem Yayınevi / Ankara 2009

Hartimi i planit mësimor	
Java	Titulli i ligjëratës
Java 1:	Çfarë është Morfema
Java 2:	Fjalë
Java 3:	Përkatësia e Emrave, Heterografia, Përshtatja e Tingujve, Pjesëmarrësia e Fjalëve
Java 4:	Morfemat e Varura

Java 5:	Morfemat e Pavarura
Java 6:	Morfemat e Thjeshta, të Formuara dhe të Bashkuara
Java 7:	Morfemat me Origjin të Ndara, por me Shkrim dhe Të Dëgjua të Njëta dhe Morfemat me Detyra Gramatikore të Ndryshme, por me Shkrim dhe Të Dëgjua të Njëta
Java 8:	Kollokvium
Java 9:	Morfemat me Ndërhyrje të Dalluar, por me Shkrim të Njëta
Java 10:	Morfemat me Shkrim të Ndryshëm, por me Të Dëgjua të Njëta
Java 11:	Morfemat në Formën e Rrënjës
Java 12:	Homofoninë Ndërmjet Morfemave të Varura dhe të Pavarura
Java 13:	Shembuj nga Morfemat
Java 14:	Zgjidhja e Morfemave në Frazë
Java 15:	Final

Politikat akademike dhe kodi i sjelljes

Gjatë gjithë këtij kursi, studentët marrin pjesë në mënyrë aktive për të thelluar njohuritë e tyre në këtë fushë. Pas lëndëve studenti zhvillohet përmes punës jashtëshkollore si biblioteka, detyrat e shtëpisë dhe seminari. Mësimet dhe aktivitetet jashtëshkollore (pjesëmarrja / studimi) i ndihmojnë ata të zhvillohen në këtë fushë.

Në literaturën Morfemat e Gjuhës Turke, përveç metodave, analiza e zhvilluar në periudhat e fundit nuk i injoron metodat e analizës dhe në veçanti të fushave të tjera të shkencës. Përveç kësaj, njohja e fushës dhe përgatitja e aktiviteteve mësimore / jashtë-kurrikulave dhe seminareve në kohë dhe në bazë të rregullta, do të përgatitë studentin për zhvillimin dhe suksesin.